

EZ DEITU DEPORTAZIO MASIBO, DEITU MARKETIN KANPAINA ARRAZISTA

Mendebaldeko herrialde aberats gehienetan ultrasukuina etengabe eztenka ari da migratzaileekiko gorrotoa eta arrazismoa akuilatzen. Deportazio planei ekitea izan da gobernu askoren erantzuna, izan afganiarrak talibandarren eskutan uzteko, Alemania pentsatzen ari den moduan, edo Erresuma Batuan bizi diren ruandarrei ostikoa jotzeko, Rishi Sunakek nahi zuen moduan. Baina deportazio asmoetan txapeldun Donald Trump da, berak du burutazio handiena: milioika mexikar mugaz bestaldera bidaltzea. Zer dio ordea Historiak horren inguruan?

URKO APAOLAZA AVILA

Cascanteko apaiza ez dago bakarrik pulpitutik jesukristorenak botatzen dituenen migratzaileen kontra. Europa osoan eta Mendebaldeko herrialde aberats ia guztietan joera antzekoa da: bizi hobea baten bila datorena kriminalizatzea eta arrazismoaren danbolinari eragitea, sutan erre daitezten zubi eta harreman guztiak.

Uda honetan Erresuma Batuan zientoka ultra ikusi ditugu komunitate musulmaneko kideak erasotzen, Southporten hiru neskatilaren ustezko hiltzaileak errefuxiatu ruandarrek zerikusia zuela zabaldu zenean. Egiaz, Tommy Robinson eta antzeko *influencer* naziek sare sozialetan zabaldutako *fake* bat zen. Ruandarrak hegazkinez deportatzeko Rishi Sunaken plana ezerezean geratu zen uztailean, torriek hauteskundeak galdu ondoren, baina X sarearen zuzia piztea nahikoa izan da Ruandako herritarrak berriz ere jomugan jartzeko.

Alemanian, Solingeneko atentatua – hiltzaile errefuxiatu siriarra da – jarri du estakuruan Olaf Scholz kantzilerrak, hitzemateko deportazioak ugarituko dituela. Oraingoz bi dozena afganiarri eman diete pasaporte, talibanek ongi-etorri beroa egin diezaieten.

Deportazioa modako hitz bihurtu da agintarien artean, eta gure mugikorretan jasotzen ditugun Googleko albiste inozoen artean sartu digute, esatera-

ko Kanarietara iristen diren *cayuco*-en harira. Albiste horiek ez digute esango 2023an 6.000 lagunetik gora hil zirela Atlantikoko bide horretan itota.

Hainbestekoa da presioa, bere burua aurrerakoitzat duen gobernu baten liderrak ere, Pedro Sánchez Espainiako presidentek, "migratio zirkularra" sustatu nahi duela. PPko kideek gutxienez ahobizarrak gabe hitz egin dute eta deportazio masiboak eskatu dituzte –VOX imitatzeko joera suizidari jarraitzeko–, jakin arren ilegala eta giza eskubideen guztiz kontrakoa dela hori.

Baina deportazio masiboez hitz egiten txapelduna Donald Trump da. Etxe Zurirako hautagaiak beste behin erakutsi du berak duela makilarik luzeena egurra emateko: AEBetan modu irregularrean dauden 11 milioi lagun deportatzea da bere kanpainako promesa nagusietako bat. Uztailean egindako Errepublikarren Konbentzio Nazionalaren berriz esan zuen "*the largest deportation in American history*" izango dela, alegia, Amerikaren historian deportaziorik handiena.

Nondik atera du ideia zoro hori? Hitzaldi horretan pista bat bota zuen: "Dwight Eisenhowerrek baino gehiago deportatu beharko dugu". 1954an, Eisenhower AEBetako presidentea zen garaian abian jarritako *Operation Wetback* (Sorbalda Bustia operazioa) du inspirazio iturri Trumpek.

Urte hartan 1.300.000 milioi migratzaile mexikar kanporatu zituzten ofizialki AEBetatik –erdeinuz "sorbalda bustiak" deitzen zieten Bravo ibaitik Texasera igerian igarotzen ziren mexikarrei-. Baina orain badakigu operazio hura terrore eta marketin kanpaina bat izan zela, eta jendea deportatzea baino, beste interes batzuk zituela. Ángel Bermúdezek sinaturiko BBCren erreportaje batean irakur dezakegu hori guztia: "Nola izan zen duela 70 urte AEBetako migratzaileen deportazio masibo handiena?", galdetzen du egileak.

AUTODEPORTAZIOAK

1954ko maiatzean AEBetako fiskal orokorrak prentsa agerraldia deitu zuen, hegoaldeko estatuetan zeuden dokumenturik gabeko mexikarren kontrako "gera totala" hasiko zutela esanez. Handik aste batzuetara, Kalifornian eta Arizonan ehunka agente elkartu zituzten sarekadei ekiteko. Soilik lehen astean 7.000 lagun eramane zituzten autobusetan Nogales hirira, deportatuak izan zitezten. Hiru hilabeteren ostean, *Border Patrol* AEBetako mugako polizia bereziaren buru Joseph Swingen esanetan milioi bat migratzailetik gora atxilotu eta Mexikora itzularaztea lortu zuten.

Baina zifra horiek erabat puztuta daudela ziurtatu dio Kelly Lytle Hernández historialariak BBCri. Egiaz, 300.000 baino



BORDER PATROL MUSEUM / DOMEINU PUBLIKOA

1954KO OPERATION WETBACK edo 'Sorbalda Bustia' operazioa AEBetako "historiako deportazio handiena" izan omen zen. Baina publizitate kanpaina erraldoia ere izan zen: Mugako Patruilaren sarekada bakoitzean hedabideak joaten ziren argazki ikusgarriak ateratzera.

gehiago ez zirela izango dio, eta gehienak euren kabuz itzuli zirela: "Komunitateak ikaratzeko terrore kanpaina bat izan zen, autodeportatu zitezten". Horrela ulertzen da operazioaren berri hilabete lehenago ematea publikoki, hedabideen erabilera interesatua gakoa izan baitzen: "Prensa etengabe joaten zen mugako patruilek sarekadak egiten zituzten lekuetara (...) operazioak benetan zuena baino dimentsio handiagoa zuela irudikatzeke".

Hernándezek badaki zertaz ari den. Historialari afroamerikarrak txikitan bere haragitan bizi izan zituen antzeko egoerak, drogen kontrako borrokaren aitzakian Poliziak bera eta bere lagunak erregistratu eta jazartzen zituen garaian. Beka bat lortuta, migratzaileen kontrolaz

eta *Border Patrol*-aren historiak ikertu du Hernándezek, eta "historialari errebelde" gisa egin da ezagun mundu akademikoan.

Bere esanetan, erasoaldi horrekin lurjabeak *Bracero* izeneko programan sartzea behartu nahi zituzten. Programa horren bidez Mexikoko eskulan merkea inportatu zuten bi hamarkadaz. Izan ere, deportaturiko migratzaileak berriz itzultzen ziren AEBetara, baina programaren barruan legalizatuta.

Alegia, deportazioa bluff bat izan zela, migratzaileen lanak jarraitzen zuelako beharrezkoa izaten krisian zegoen ekonomia estatubatuarrarentzat. "Hala eta guztiz ere, *Border Patrol*-arentzat publizitate kolpe handi bat izan zen hura, eta 70 urte geroago bizirik dago 'AEBetako

deportazio handienaren' kondaira", dio Bermúdezek BBCko erreportajearen.

Baina, *Wetback* operazioak mugaren militarizazioa ekarri zuen, egun ezagutzen ditugun deportazio sarekada modernoaren hasiera ere bai, eta mexikar komunitatearen kontrako arrazakeria areagotu zuen, AEBetan migratzaileekiko jarrera gero eta gogorragoa zabaltzen ari zenean. Akaso halako zerbait nahi dute Trumpek eta Europako bere txotxongiloek?

1954ko mexikar migratzaileen kasuak erakusten digu deportazio planak, injustuak, ilegalak eta bideraezinak izateaz gain, ekonomikoki kaltegarriak direla deportatzaileentzat, baina politikoki oso probetxugarriak euren burua aurretik jartzen duten supremazistentzat. ●

ZINKUNEGI OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

f i